

*Analys av
damallsvenska föreningarnas
ekonomi 2004*

**Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström**

Innehåll

Inledning	3
Damallsvenska föreningarnas resultat	3
Damallsvenska föreningarnas intäkter	5
Damallsvenska föreningarnas kostnader	7
Damallsvenska föreningarnas egna kapital och soliditet	9
Elitlicensens regler i korthet	10
Samband mellan föreningarnas kostnader och tabellposition	11
Sammanfattning	12

Analys av damallsvenska föreningarnas ekonomi 2004

Inledning

Svenska Fotbollförbundet har kartlagt det ekonomiska utfallet i de damallsvenska föreningarna för år 2004. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av de allsvenska klubbarna samt deras årsbokslut/årsredovisningar.

Analysen omfattar de föreningar som spelade i Damallsvenskan år 2004.

I avsnittet om eget kapital ges dock som tilläggsinformation uppgifter om de till säsongen 2005 nyuppflyttade föreningarnas egna kapital, så att arbetsläget beträffande uppfyllandet av elitlicenskrav bättre beskrivs för aktuella föreningar.

Från och med år 2005, med utgångspunkt från 2004 års bokslut, omfattar elitlicens även föreningar i Damallsvenskan. Detta innebär bl. a. att dessa föreningar skall redovisa noll eller positivt eget kapital i årsbokslutet 2004 för att inte riskera sin licens inför säsongen 2006. Se vidare Anvisningar till elitlicensens ekonomikriterier, vilken finns på Svenska Fotbollförbundets hemsida www.svenskfotboll.se.

Vid jämförelserna med år 2002 bör noteras att år 2002 ingick endast 11 föreningar, eftersom Älvsjö AIK FF från och med januari 2003 gick upp i Djurgårdens IF DFF, och därför inte fanns längre vid inrapporteringen av 2002 års ekonomi.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan i tkr om ej annat anges.

Damallsvenska föreningarnas resultat

Föreningarna i Damallsvenskan redovisade år 2004 sammantaget ett överskott uppgående till 499 tkr (2003: - 2.214 tkr). Alla tre åren 2002, 2003 och 2004 spelade Umeå IK i UEFA Women´s Cup (W.C), vilken arrangerades för första gången säsongen 2001-2002. Under år 2004 deltog även Malmö FF DFF i Womens Cups semifinal avseende säsongen 2003/2004 och Djurgården/Älvsjö t o m kvartsfinal avseende säsongen 2004/2005 .

Överskottet från spel i W.C uppgick 2004 till 893 tkr (2003: + 1.012 tkr).

Detta innebär att föreningarna i Damallsvenskan från verksamheten exklusive W.C redovisade ett underskott 394 tkr, vilket är en klar förbättring mot föregående år.

Resultatets beståndsdelar 2004, tkr

	<u>2004</u>	<u>2003</u>	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Driftresultat exklusive Women´s Cup	- 303	- 3.189	- 1.271	- 2.291
Driftresultat inklusive Women´s Cup	+ 590	- 2.177	- 1.102	- 2.291
Finansnetto	- 91	- 80	- 111	-74
Resultat före extraord & bokslutsdispositioner	+ 499	- 2.257	- 1.213	- 2.488
Extraordinära poster & bokslutsdispositioner	0	+ 43	+ 4	+ 123
Redovisat resultat exkl Women´s Cup	- 394	- 3.226	- 1.378	- 2.365
Redovisat resultat inkl Womens Cup	+ 499	- 2.214	- 1.209	- 2.365

Tabell 1

Av de 12 föreningarna i Damallsvenskan som undersökts redovisade 9 föreningar överskott och 3 föreningar underskott 2004. Föregående år redovisade 5 föreningar överskott och 7 föreningar underskott.

Såväl resultat som driftsresultat varierar kraftigt mellan föreningarna. Av tabell 2 framgår respektive resultat per förening. I driftresultatet är räntenetto och extraordinära poster, Women´s Cup samt spelaromsättningens netto exkluderade från driftsresultatet.

Resultat per damallsvensk förening 2004, tkr

		Redovisat <u>resultat</u>	Drift- <u>resultat</u>	Women´s <u>Cup</u>	Spelar- <u>omsättn</u>	Finans- <u>netto</u>
Hammarby IF DFF		+ 453	+ 443		+ 10	
Umeå IK	1)	+ 247	- 769	+ 1.031	- 15	
Kopparb/Göteborgs FC		+ 206	+ 257		- 36	- 15
Sunnanå SK	3)	+ 176	+ 221		- 45	
Karlslunds IF DFF		+ 139	+ 128		+ 10	+ 1
Själlevads IK		+ 79	+ 104			- 25
Linköpings FC		+ 33	+ 80		- 47	
Djurgården/Älvsjö		+ 25	+ 251	- 138	- 88	
Bälinge IF	2)	+ 12	- 82		+ 98	- 4
Mallbackens IF		- 26	- 50		+ 32	- 8
Stattena IF		- 178	- 171		- 8	+ 1
Malmö FF DFF		- 667	- 683		+ 20	- 4
* Damallsvenskan totalt		+ 499	- 271	+ 893	- 69	- 54

Tabell 2

De redovisade resultaten avser för flersektionsföreningar fotbollsverksamheten, och för eventuella koncerner de delar av koncernerna som avser fotbollsverksamhet.

Eventuella dotterbolag som ej bedriver fotbollsverksamhet ingår därför ej.

Detta innebär att resultaten avser följande:

- 1) Umeå IKs damfotbollsverksamhet (flersektionsförening)
- 2) Bälinge IFs damfotbollsverksamhet (flersektionsförening)
- 3) Sunnanå SKs damfotbollsverksamhet (flersektionsförening) exklusive dotterbolaget Sunnanå Utvecklings AB (som ej bedriver fotbollsverksamhet)

Det största överskottet 2004 redovisade Hammarby IF DFF med 453 tkr.

Det nästa största överskottet redovisade Umeå IK med 247 tkr.

Det största underskottet redovisade Malmö FF DFF med 667 tkr, följt av Stattena IF med 178 tkr. Naturligtvis är det inte möjligt att fortsätta driva verksamheten med dessa underskott.

Se vidare nedan avsnitt om Eget kapital och soliditet i föreningarna.

Den slutsats som kan dras är att flera föreningars ekonomier allmänt sett förbättrat sin ekonomi för att kunna klara elitlicenskraven.

Damallsvenska föreningarnas intäkter

De damallsvenska föreningarnas intäkter uppgick 2004 till 39.060 tkr (2003: 26.774 tkr), vilket var en ökning med 12.286 tkr, eller 46 %. Häre ingår 2004 Women´s Cup med 2.537 tkr (2003: 2.279 tkr).

Damallsvenska föreningarnas totala intäkter åren 2001 – 2004, tkr

	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>
Drift exkl spelarförsäljning	16.652	22.713	24.270	36.238
Women´s Cup	0	989	2.279	2.537
Spelarförsäljning	200	132	114	282
Finansiella intäkter	2	2	18	3
Extraord o boksl.disp	123	4	93	0
* Totalt	16.977	23.840	26.774	39.060
* Genomsnitt/förening	1.918	2.167	2.231	3.255
* Drift i % av totalt	98 %	95 %	91 %	93 %

Tabell 3

Intäkterna från driften av verksamheten (exklusive Women´s Cup och spelarförsäljningar samt finansiella poster och extraordinära poster) ökade således med 11.968 tkr mellan 2003 och 2004, eller med 49 %.

De ökade intäkterna beror sannolikt på effekterna av det större intresset för damfotboll som Dam VM i USA skapade hösten 2003. Eftersom Dam VM 2003 var så sent på säsongen blev det först det efterföljande året, år 2004 som detta ökade intresse återspeglades i föreningarnas intäkter.

Intäktsjämförelse mellan åren 2004 och 2003, tkr

	<u>2004</u>	<u>Andel</u>	<u>2003</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u>	<u>Förändr tkr</u>
Publik	2.784	7 %	1.711	6 %	+ 63 %	+ 1.073
Reklam & sponsring	15.856	41 %	9.345	35 %	+ 70 %	+ 6.508
Tips- & mediamedel (via EFD)	3.646	9 %	1.722	6 %	+ 111 %	+ 1.924
Lotterier	1.206	3 %	1.607	6 %	- 25 %	- 401
Women´s Cup	2.537	6 %	2.204	9 %	+ 15 %	+ 333
Bidrag	6.537	17 %	4.549	17 %	+ 44 %	+ 1.988
Övrigt	6.209	16 %	5.410	20 %	+ 15 %	+ 799
* Summa drift exkl spelarförs	38.775	99 %	26.549	99 %	+ 46 %	+ 12.226
Spelarförsäljning	282	1 %	114	1 %	+ 147 %	+ 168
Finansiella intäkter	3	0 %	18	0 %		
Extraordinärt & bokslutsdisp	0	0 %	93	0 %		
** Totala intäkter	39.060	100 %	26.774	100 %	+ 46 %	+ 12.286

Tabell 4

Den största ökningen i kronor svarade reklam och sponsring för med 6.508 tkr, vilket är en naturlig följd av det allt starkare fotbollsintresset, där damfotbollen i synnerhet har stärkt sin position.

Tips- och mediamedel är tänkt att inkludera alla de ersättningar som föreningarna får dels via ElitFöreningen Damfotboll (EFD), dels från Svenska Spel, TV och gemensamma marknadsprojekt. Det finns anledning att misstänka att några föreningar redovisat detta som bidrag, vilket man bör ha i åtanke vid jämförelse av dessa poster.

Publikintäkterna ökade med 63 %, vilket är ett uttryck för det ökade publikintresset, vilket även ger möjligheter för de högre sponsorintäkterna, som ökat 70 %. Lotteriintäkterna minskade med 25 %, där Bingolottos minskning mellan åren är den stora förklaringen.

Den omständighet att det kommit in mer pengar i damfotbollen har även inneburit att intäkterna från spelarförsäljningar ökat med 168 tkr, eller 147 %. Dessa intäkter är dock fortfarande på en relativt låg nivå och hänförliga till övergångar inom Sverige, vilket gör att damfotbollen har en liten riskexponering med hänsyn till utvecklingen på en internationell spelarmarknad.

Intäkter per förening 2004 och 2003, tkr.

	År 2004	År 2003	Förändring %
	<u>Intäkter</u>	<u>Intäkter</u>	
Umeå IK	9.897	7.916	+ 25 %
Malmö FF DFF	4.439	2.856	+ 55 %
Djurgården/Älvsjö	3.694	1.832	+ 102 %
Själévads IK	3.632	Div 1	
Stattena IF	2.671	2.019	+ 32 %
Bälinge IF	2.600	2.019	+ 29 %
Linköpings FC	2.370	Div 1	
Kopparb/Göteborg FC	2.184	1.454	+ 50 %
Mallbackens IF	2.075	1.652	+ 26 %
Hammarby IF DFF	1.918	1.293	+ 48 %
Sunnanå SK	1.873	1.642	+ 14 %
Karlslunds IF DFF	1.707	1.404	+ 22 %
IF Trion	Div 1	2.012	
Östers IF	Div 1	564	
* Damallsvenskan totalt	39.060	26.663	+ 46 %

Tabell 5

Man kan bl.a. notera att Umeå IKs intäkter var mer än dubbelt så höga som Malmö FF DFFs, som hade de näst högsta intäkterna, samt att Umeå IKs intäkter var nästan sex gånger högre än Karlslunds IF DFFs. Djurgården/Älvsjö Damfotboll AB har under året mer än fördubblat sina intäkter.

Man kan konstatera att storstadsföreningarna under år 2004 har stärkt sin position i den hårda konkurrensen med andra av nöjesutbud och lyckats ta marknadsandelar på dessa marknader. Detta beror liksom för de övriga föreningarna mycket av den massmediala uppmärksamhet som damfotbollen fått från och med VM 2003 och framåt.

Umeå IK är naturligtvis ett föredöme i sin förmåga att komma in i så goda cirklar genom deras framgångsrika sätt att skapa intäkter som ger möjlighet till en bra verksamhet, som i sin tur skapar ett allmänt intresse som i sin tur genererar högre intäkter. Glädjande dock att den allmänna intäktsutvecklingen är så positivt.

Damfotbollen börjar således alltmer likna herrfotbollen på så vis att föreningarna i det omsättningsmässigt övre skiktet är från större städer eller regioner, där intäktpotentialen är större. Tidigare år, före intäktsexplosionen under år 2004, har det inom damfotbollen snarare varit konkurrenssituationen med hänsyn till andra lagsporter på den lokala marknaden och den lokala förankringen som gett förutsättningar för intäktpotentialen.

Damallsvenska föreningarnas kostnader

Damallsvenskans kostnader uppgick år 2004 till 38.561 tkr (2003: 28.975 tkr) vilket var en ökning med 33 %. Detta kan jämföras med intäktsökningen, som enligt avsnittet ovan var 46 %.

Kostnadsjämförelse mellan 2004 och 2003, mkr

	<u>2004</u>	<u>Andel</u>	<u>2003</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring %</u>	<u>Förändring tkr</u>
Match- & träning	14.721	39 %	11.899	41 %	+ 24 %	+ 2.822
Personalkostnader	16.985	44 %	10.495	36 %	+ 62 %	+ 6.490
Administration	940	2 %	612	2 %	+ 54 %	+ 328
Reklam & sponsring	1.330	4 %	933	3 %	+ 43 %	+ 397
Lokaler	870	2 %	988	3 %	- 12 %	- 118
Women's Cup	1.555	4 %	1.192	4 %	+ 30 %	+ 363
Övrigt	1.544	4 %	2.335	8 %	- 34 %	- 791
* Summa drift kostnader	37.945		28.454			
Spelarförvärv inkl inhyrning	390	1 %	251	1 %	+ 55 %	+ 139
Avskrivningar m/i & byggnader	132	0 %	124	0 %	+ 6 %	+ 8
Finansiella kostnader	94	0 %	96	0 %	- 2 %	- 2
Extraord kostnader & boksl.disp.	0	0 %	50	0 %	- 100 %	-50
* Totalt	38.561	100 %	28.975	100 %	+ 33 %	+ 9.586

Tabell 6

Av kostnaderna svarade föreningarnas totala personalkostnader (exklusive övergångsersättningar) under 2004 för närmare hälften med 16.985 tkr (2003: 10.495 tkr). Detta innebär en ökning av personalkostnaderna med 62 % jämfört med år 2003. Personalkostnadernas har således ökat väsentligt mer än inom herrallsvenskan och inom yrkeslivet i övrigt. Förklaringen till detta är givetvis att personalkostnaderna ökat från låg kostnadsnivå i förhållande till nedlagt arbetet, och fortfarande inte alls motsvarar de ersättningar som kan betalas ut på den kommersiellt mycket starkare herrsidan.

De ökade kostnader för administration kan ses som en följd av att ökade intäkter ger möjlighet till ökade kostnader för att nå en förbättrad kvalitet av verksamheten.

Man kan vidare notera att kostnaderna hänförliga till reklam & sponsring inte alls har ökat lika mycket som dessa intäkter, vilket ger ett klart förbättrat netto från reklam & sponsring. De ökade intäkterna avseende reklam och sponsring 6.508 tkr har bara inneburit 397 tkr i redovisade ökade kostnader.

Spelarersättningarnas utveckling (exkl sociala avgifter) framgår av uppställningen nedan. Ökningen mellan 2003 och 2004 var 172 %. Viss osäkerhet råder dock kring om föreningarnas rapporterat enligt samma principer, varför försiktighet måste råda angående slutsatser angående spelarersättningarnas utveckling.

Spelarersättningarnas utveckling, 2001-2004, tkr

	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>
Spelarersättningar	930	1.230	2.304	6.276
Driftskostnader exkl räntor o avskrivningar	19.206	24.811	28.705	38.335
Ökning spelarersättningar		+ 32 %	+ 87 %	+ 172 %
Spelarersättningars andel av driftskostn	5 %	5 %	8 %	16 %

Tabell 7

Kostnader per förening 2004 och 2003, tkr.

	<u>År 2004</u>	<u>År 2003</u>
	<u>Kostnader</u>	<u>Kostnader</u>
Umeå IK	9.649	7.936
Malmö FF DFF	5.106	4.789
Djurgården/Älvsjö	3.669	1.865
Själlevads IK	3.553	Div 1
Stattena IF	2.849	2.038
Bälinge IF	2.588	2.046
Linköpings FC	2.337	Div 1
Mallbackens IF	2.101	1.605
Kopparb/Landv IF	1.978	1.422
Sunnanå SK	1.697	1.449
Karlslunds IF DFF	1.569	1.404
Hammarby IF DFF	1.465	1.337
IF Trion	Div 1	2.053
Östers IF	Div 1	1.031
* Damallsvenskan totalt	38.561	28.975

Tabell 8

Damallsvenska föreningarnas egna kapital och soliditet

De damallsvenska föreningarna redovisade den sista december 2004 ett samlat eget kapital uppgående till 4.369 tkr (2003: 20.273 tkr), vilket motsvarade en soliditet uppgående till 26 % (2003: 26 %). År 2003 stod Malmö FF för 17.798 tkr av de damallsvenska föreningarnas egna kapital. Genom organisationsförändringen att Malmö FF DFF bildats som självständig damfotbollförening försvann omgående detta belopp ur damallsvenskans ekonomi, vilket måste beaktas vid jämförelse mellan åren. Om denna hänsyn tas så ökade det egna kapitalet i de damallsvenska föreningarna med 1.894 tkr under år 2004. Förändringar av vilka lag som ingår i damallsvenskan och att redovisning kan förekomma direkt mot eget kapital och ej via resultaträkningen förklarar varför förändring av eget kapital ej är densamma som årets resultat i avsnittet ovan.

Av de damallsvenska klubbarna år 2004 redovisade 10 klubbar (2003: 7) ett positivt eget kapital och 2 klubbar (2003: 5) kapitalunderskott.

Anmärkningsvärt är att Bälinge IF och Stattena IF, som hade det andra och tredje största egna kapitalet ej klarade sig kvar i Damallsvenskan. Se vidare avsnittet Samband mellan föreningarnas kostnader och tabellposition.

		Eget kapital, tkr	Totalt kapital, tkr	Soliditet	<u>Elitlicenskonskvens inför år 2006</u>
Umeå IK	1)	+ 3.317	4.618	72 %	Licens för säsongen 2006
Bälinge IF	2)	+ 1.370	1.759	78 %	Div 1 år 2005. Licensprövas ej
Stattena IF		+ 699	1.085	62 %	Div 1 år 2005. Licensprövas ej
Själlevads IK		+ 450	1.314	34 %	Licens för säsongen 2006
Hammarby IF DFF		+ 293	348	84 %	Licens för säsongen 2006
Mallbackens IF		+ 260	633	41 %	Licens för säsongen 2006
Djurgården/Ålvsjö	3)	+ 92	896	10 %	Licens för säsongen 2006
Karlsunds IF DFF		+ 78	277	28 %	Licens för säsongen 2006
Linköpings FC		+ 34	379	9 %	Licens för säsongen 2006
Kopparb/Göteborgs FC		+ 15	319	5 %	Licens för säsongen 2006
Malmö FF DFF		- 668	789	Negativ	Handlingspl godk Licens för säs 2006
Sunnanå SK	4)	- 1.571	964	Negativ	Handlingspl godk Licens för säs 2006
* Totalt		+ 4.369	13.381		

1) Avser hela föreningen Umeå IK (flersektionsförening)

2) Avser hela föreningen Bälinge IF (flersektionsförening)

3) Avser Djurgården/Ålvsjö Damfotboll AB

4) Avser föreningen Sunnanå SK endast, d v s exklusive Sunnanå Utvecklings AB, som ej bedriver fotbollsverksamhet

Tabell 9

För de till år 2005 års Damallsvenska nyuppflyttade föreningarna var det egna kapitalet och elitlicensförutsättningarna följande.

		<u>Eget kapital, tkr</u>	<u>Elitlicenskonskvens inför år 2006</u>
AIK	1)	+ 6.712	Licens för säsongen 2006
QBIK		+ 309	Licens för säsongen 2006

1) Avser AIK Fotboll AB.

Elitlicensens regler i korthet

På Förbundsmötet i mars 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i Allsvenskan och Superettan. Denna licens trädde i kraft från och med år 2002, och baserades första gången på boksluten år 2001, varvid licenser för säsongen 2003 behandlades, och beviljades.

Från och med år 2005, med utgångspunkt från 2004 års bokslut, omfattar elitlicens även föreningar i Damallsvenskan. Detta innebär att dessa föreningar skall redovisa noll eller positivt eget kapital i årsbokslutet 2004 för att inte riskera sin licens inför säsongen 2006. Se vidare Anvisningar till elitlicensens ekonomikriterier, vilken finns på Svenska Fotbollförbundets hemsida www.svenskfotboll.se.

Boksluten 2004 ligger således till grund för licensbehandlingen inför säsongen 2006.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital.

Om en förening inte uppnår att ha noll eller positivt eget kapital skall i första hand en handlingsplan upprättas angående hur man under året (d v s första gången avseende 2004 års bokslut hur man under år 2005) skall uppnå minst noll i eget kapital.

Om handlingsplanen är uppenbart orealistisk avkrävs föreningen att senast den 1/9 inlämna en kontrollbalansräkning per den 30/6. Om även den visar negativt eget kapital sker degradering nästföljande år. Formellt beslut angående detta fattas av Representantskapsmötet i december (första gången december 2005).

Något sådant fall är ej aktuellt.

Följer föreningen en godkänd handlingsplan så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsbokslut (d v s årsbokslut avseende år 2005 vid första tillfället) erhålles elitlicens för nästkommande säsongen, d v s säsongen 2007.

Om man inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsbokslut (d v s avseende år 2005 vid första tillfället) fortfarande har negativt eget kapital åläggs föreningen att upprätta ett periodiserat bokslut per den 31 augusti och inlämna denna senast den 1 oktober (d v s vid första tillfället år 2006). Om detta visar negativt eget kapital och synnerliga skäl inte finns för undantag så sker degradering en division inför nästkommande säsong (d v s vid första tillfället inför säsongen år 2007) Beslut om detta fattas av Representantskapet i december (vid första tillfället december 2006).

Elitlicens erhålles för ett år i taget.

Samband mellan föreningarnas kostnader och tabellposition

Med utgifter avses här årets totala kostnader, exklusive avskrivningar avseende balanserade utgifter för spelarförvärv, och inklusive årets utgifter för balanserade spelarförvärv.

	<u>Rangordning efter kostnader</u>	<u>Tabellposition</u>
Umeå IK	1	2
Malmö FF	2	3
Djurgården/Älvsjö	3	1
Själlevads IK	4	10
Stattena IF	5	12
Bälinge IF	6	11
Linköpings FC	7	6
Mallbackens IF	8	8
Kopparberg/Göteborgs FC	9	4
Sunnanå SK	10	9
Karlslunds IF DFF	11	7
Hammarby IF DFF	12	5

Tabell 10

Slutsatsen av ovanstående är att det för de tre högst placerade lagen råder ett samband mellan rangordning utifrån årets kostnader och årets tabellposition, men att det i övrigt detta samband inte så klart synes råda.

Gemensamt för de i båda avseendena tre högst rangordnade, Umeå IK, Malmö FF DFF och Djurgården/Älvsjö Damfotboll AB, är att de har flera landslagsspelare och att föreningarna även har spelat internationellt.

Vidare kan konstateras att Bälinge IF och Stattena IF, som enligt avsnitt ovan hade andra och tredje högsta eget kapital, inte kan anses lagt ned för lite kostnader för att kunna ha förutsättningar att behålla sina platser i Damallsvenskan.

En förklaring till att nedlagda kostnader inte alltid har ett samband med tabellpositionen kan vara att det ideella arbetet från såväl ledare som spelare är betydande inom damfotbollen. Detta arbetes kostnader syns givetvis inte i redovisningen.

Sammanfattning

Både intäkter och kostnader ökade i Damallsvenskan under år 2004 jämfört med år 2003, vilket de också har gjort under föregående år.

Damallsvenskan som helhet ökade sina intäkter med 46 % under 2004 till 39.060 tkr. Den främsta förklaringen är det starkt växande intresset för damfotboll som började vid VM hösten 2003 och som en naturlig följd av detta har därför intäkterna från reklam och sponsring med 70 % eller 6.508 tkr under år 2004.

Publikintäkterna ökade 63 % eller med 1.073 tkr, också det givetvis som följd av det ökade intresset för damfotboll.

Under 2004 har storstadsregionernas föreningar stärkt sina intäktspositioner i de starka konkurrensläge som där finns med det stora nöjes-och aktivitetsutbud i övrigt de där finns.

De totala kostnaderna ökade år 2004 med 33 % till 38.561 tkr.

Den genomsnittliga kostnaden per förening uppgick år 2004 till 3.213 tkr (2003: 2.415 tkr).

Den genomsnittliga spelarsättningen uppgick år 2004 till 1.981 kr/månad per spelare vid 12 månaders anställning (2003: 800 kr/månad). Spelarsättningarnas andel av driftskostnaderna har under 2004 ökat till 16 % från 8 % året innan.

Föreningarna i Damallsvenskan redovisade 2004 sammantaget ett överskott uppgående till 499 tkr (2003: - 2.214 tkr).

Finansiellt redovisade föreningarna i Damallsvenskan ett samlat eget kapital uppgående till + 4.369 tkr för 2004 (2003: + 20.273 tkr).

Genom organisationsförändringen att Malmö FF DFF bildats som självständig damfotbollsförening försvann omgående detta belopp ur damallsvenskans ekonomi, vilket måste beaktas vid jämförelse mellan åren. Om denna hänsyn tas så ökade det egna kapitalet i de damallsvenska föreningarna med 1.894 tkr under år 2004. Förändringar av vilka lag som ingår i damallsvenskan och att redovisning kan förekomma direkt mot eget kapital och ej via resultaträkningen förklarar varför förändring av eget kapital ej är densamma som årets resultat i avsnittet ovan.

Av föreningarna i Damallsvenskan redovisar tio stycken ett positivt eget kapital, och två stycken ett kapitalunderskott. Föregående år redovisade sju föreningar ett positivt eget kapital och fem föreningar ett kapitalunderskott.

Från och med år 2005, med utgångspunkt från 2004 års bokslut, omfattar elitlicens även föreningar i Damallsvenskan. Detta innebär att dessa föreningar skall redovisa noll eller positivt eget kapital i årsbokslutet 2004 för att inte riskera sin licens inför säsongen 2006. Licensprövning som gjorts under våren 2005 har gett till resultat att alla aktuella föreningar fick licens för säsongen 2006, där två föreningar fick sin licens efter att deras handlingsplaner för att nå minst noll i eget kapital vid år 2005 års utgång godkänkts.

Allmänt sett är dock de flesta föreningarna underkapitaliserade. Vägar att stärka sina positioner kan t ex vara ökade publikintäkter, inkomstbringande sidoverksamheter

som tar till vara varumärkets mervärde samt anskaffande av externt riskkapital, varvid i samtliga fall eventuella skattekonsekvenser i varje enskilt fall måste analyseras.

Idrottsverksamhets särart är att man i verksamheten har att arbeta parallellt med såväl verksamhetsmål i form av sportsliga elitmål och sociala idrottsliga breddmål, som ekonomiska mål. Styrningen för att hitta balansen mellan dessa mål är inte lätt. Detta kan också vara en viktig förklaring till att föreningarna har svårt att bygga upp ett eget kapital. Kostnadsbesparingar leder lätt till sämre förutsättningar att nå verksamhetsmålen, vilka hos bl.a. många supporters ofta får den största uppmärksamheten. Det kommande införandet av Elitlicensen har dock inneburit att förståelsen för att inte ha negativt eget kapital har ökat högst väsentligt.

Man kan också uttrycka det som att skillnaden mellan företagsverksamhet och ideell föreningsverksamhet är att i ett företag är verksamhetsinnehållet ett medel för att nå målet ekonomiska överskott till ägarna, medan det i en ideell förening är ekonomin som är medlet för att nå målet ett bra verksamhetsinnehåll (som kan mätas såväl som elitlags tabellposition i Damallsvenskan som den sociala breddverksamhetens kvalitet och kvantitet).

Det synes råda ett tydligt samband mellan rangordningen utifrån kostnader och årets tabellposition för de i båda avseendena tre högst rangordnade föreningarna. I övrigt är sambandet inte lika tydligt.

Detta kan antas bero på att den ideella delen av arbetet bland spelare och ledare i en damallsvensk förening är förhållandevis mycket stort, och att detta ideella arbete inte innebär kostnader som redovisas någonstans.

En annan förklaring kan också vara att föreningarna lyckats olika bra med att hushålla med resurserna, vilket ju per definition är hur man lyckats att vara framgångsrika inom ekonomiområdet.

Det finns dock anledning att uppmärksamma de tre ovan nämnda Umeå IK, Djurgården/Älvsjö Damfotboll AB och Malmö FF DFF där högre kostnader också inneburit bättre sportsliga förutsättningar som lett fram till höga tabellpositioner.

*Svenska Fotbollförbundets Revisionsnämnd
Kjell Sahlström*